

KUNST

MAGASINET

ISTANBUL

O.C. JENSSEN

ANDY WARHOL

CHARLOTTE
THIIS-EVENSEN

COBRA

Nr. 3 : 2008 : kr 79,- inkl. mva

ISSN 1890-2251

9 771890 225002

03

RULLENDE CAMPINGKVINDER

SKABER NYE

KUNSTNERISKE OPLEVELSER

I DE OFFENTLIGE RUM

OM MARIT BENTHE NORHEIMS

CAMPINGKVINDER, DER ER

SKABT I SAMARBEJDE MED

GEIR JOHNSON

AV ELSE MARIE BUKDAHL

Billedkunstneren Marit Benthe Norheim er først og fremmest kendt for de mange unike skulpturer og installationer – ofte i stor skala – som hun har skabt i Norge, Danmark, England, Sverige, Island og på Grønland. Disse værker afdækker nye perspektiver og formidler nye betydningsmønstre i det offentlige rum. Derigennem giver de et specifikt sted en ny identitet. Den måde, som Marit Benthe Norheim arbejder på, svarer i store træk til kunsthistorikeren Anette Østerbys beskrivelse af nutidskunstnerens brug af det offentlige rum: «Kunstneren bruger det offentlige rum til at skabe en tættere og mere personlig kontakt med publikum og grupper i den

lokale befolkning. For herigennem at rejse spørgsmål om identitet i relation til et specifikt sted, og om forholdet mellem individ og samfund.»

Næsten alle Marit Benthe Norheims skulpturer er direkte modelleret i beton. De udstråler både en formmæssig enkelhed, en særlig sensibilitet og en intens udtrykskraft. Derfor kan de formidle nye aspekter af den indre og ydre virkelighed. Kunstkritikeren Trond Borgen bemærker med rette, at «Norheim anvender kroppen som symbol og metafor for grunnleggende menneskelige følelser, oplevelser og holdninger.»

Nogle af hendes skulpturer giver det sted, som de er placeret på, en ny

markant profil, samtidig med at de visualiserer kulturelle aspekter, der er typiske for netop dette sted. Det gælder blandt andet den syv meter høje figur, der blev rejst i Ibsens fødeby Skien i 2006. Den rummer en skulpturel tolkning af en af de mest gådefulde og kontrastrige skikkelser i Ibsens dramaer. Det drejer sig om Rottejomfruen fra Lille Eyolf. Men Marit Benthe Norheim har modelleret den på en sådan måde, at den også udtrykker et almengyldigt perspektiv, der bedst kan beskrives som kampen mellem de livsødelæggende og de livgivende kræfter i menneskesindet. Denne dobbelthed er også blevet fortolket gennem komponisten Geir Johnsons ▶

Vekker nysgjerrighet. Flygtningekvinden, fra projektet *Campingkvinder* standser op på stranden ved Blokhuis, 2008. Betong. Tilhører Stavanger, Europæisk Kulturhovedstad 2008. Foto: Niels Fabæk.

musik, der er bygget ind i skulpturen.

Men Marit Benthe Norheim har også været optaget af at skabe skulpturer, der bevæger sig og som derfor er i stand til skabe nye oplevelsesrum på forskellige steder og dér afdække uventede sammenhænge. Det viser de Rullende engle (2000-2001) med al ønskelig tydelighed. Også i deres «hjerne» har Geir Johnson placeret musik, som han selv har komponeret.

Forholdet mellem skulptur, bevægelse og musik har Marit Benthe Norheim fortolket på helt en ny måde i de fem *Campingkvinder* på hjul, som hun har arbejdet på i to år. Fem campingvogne har hun udvendig formet som monumentale kvindeskikkelser. I vognens indre

møder vi relieffer, skulpturer og fotografier, der nuancerer og uddyber det hovedtema, som *Campingkvinderne* repræsenterer. Det kunstneriske univers, som Marit Benthe Norheim har bygget op inde i *Campingvognene*, har Geir Johnson med sin musik givet en særlig klang og intensitet, samtidig med at han gennem tonesproget har profileret det tema, som hver af *Campingkvinderne* visualiserer.

Alle kvinderne har en kontrastrig karakter og symboliserer hver på sin måde fremtrædende træk i vort aktuelle samfundsliv og i vor kulturhistorie.

Flygtningekvinden læner sig forover og skuer frem mod en ukendt verden. Hun viser mod og styrke, men er også

ængstelig og sårbar for hun ved jo ikke noget om den skæbne, der venter hende. Det indre i campingvognen er dækket af porcelænsmosaikker, der er skabt af fire hundre børn fra Stavanger-regionen og af flygtningekvinder i Sandnes. Mosaikkerne udtrykker savn og længsel. Den berømte palæstinensiske nationaldigter Mahmoud Darwish gav Geir Johnson lov til at bearbejde dele af værket *Belejringsstilstand* (2002) og sætte musik til det. Gennem dette værk bliver flygtningenes smertefulde skæbne nærværende på en udtryksmættet måde. Sirenen er en frodig kvindeskikkelse med stor erotisk udstråling. Hun er forførende, men samtidig også farlig. Hun både tiltrækker og frastøder. Inde i

Urbant. Sirenen – til højre i billedet, fra projektet *Campingkvinder gør holdt på Springvandspladen* i Hjørring, 2008. Beton. Tilhører Marit Benthe Norheim. Til venstre for Sirenen står Maria beskytteren. Foto Niels Fabæk.

campingvognen er vægge og gulv dækket af rosa beton med aftryk af mange hænder – det er synlige spor af alle dem, der er blevet inddraget i hendes tryllekreds. Hun er en moderne fortolkning af sirenen, der i den græske mytologi optræder forførende overfor søfolk for derefter at få deres skibe til at synke. På gulvet står der en fritstående gådefuld figur – måske et menneske, måske et foster, måske en fallos. Geir Johnson har komponeret musikken, der er sunget af Siri Torjesen. Hendes sang bliver ofte afbrudt af dagligdags tit bebrejdede bemærkninger som for eksempel «Har du nu husket at ringe mor» Sangen antyder, at efter forførelsen kommer den trivielle hverdag.

Campingmama fremtræder som en vældig matrone, der omfatter dem, der kommer i nærheden af hende med stor omsorg – men hun kommer også til at være så omsorgsfuld, at hun næsten kommer til at kvæle dem. Dette understreges af Siri Torjesen, der synger de populære sange, hvor trygheden også opleves som snærende. Maria beskytteren er en nutidig skulpturel tolkning af de middelalderlige skildringer af Maria som den barmhjertige Madonna, der beskytter og går i forbøn for de fortabte. Den døde Kristus ligger på campingvogn-gulvet, flankeret af mange af de mennesker, hun har beskyttet. Geir Johnsens bearbejdning af Miserere Mei af Gregorio Allegri rummer en musikalsk

fortolkning af den skulpturelle skildring af barmhjertighedstemaet, sunget af Trio Medieval. Bruden er både poetisk og erotisk. Hun favner en mand og en kvinde og synes at stimulere os til at gå ind i vognen, der er tapetseret med brudebilleder, der viser kendte og fremmede former for ægteskab. Den besøgende kan lytte til bryllupssange fra forskellige dele af verden.

Både udenpå og inde i campingvognene har Marit Benthe Norheim formået at skabe en visuel dialog med en mangfoldighed af billeder og objekter, som også bringer de omgivende rum i spil. Gennem sådanne dialoger bliver der skabt underfulde drømmeagtige verdener, hvor historien og musikken, ➤

På veien. Alle fem Campingkvinder kører gennem det nordjyske landskab. Campingmama kører forrest, derefter kommer Bruden, Flygtningekvinden, Maria Beskytteren og Campingmama.

skulpturernes nærvær bliver koblet sammen til udtrykfulde helheder.

Campingkvinderne har kørt gennem det vindblæste og barske Vestjylland og fortsat gennem de maleriske norske fjeldlandskaber. Den 6. maj blev de officielt afsløret i Stavanger i anledning af, at denne by i år – i 2008 – blev udnævnt til at være europæisk kulturby. Siden har Campingkvinderne besøgt

adskillige skoler, torve og campingpladser i Rogaland og vil fortsætte rejsen året ud. Campingvognene er åbne for publikum på bestemte tider om dagen. Hver gang de er ankommet til et nyt sted, har de først skabt forundring, senere har de formidlet nye erfaringer og indsigt i den verden, vi kender. Campingkvinderne viser, at kunsten rummer en særlig

sanserbåret erfaring, der formidler sider af vor bevidsthedsliv og af den omgivende verden, som vi ofte overser og måske slet ikke kender. Gennem kunsten får vi ikke alene udvidet vor oplevelses- og erfaringsfelt. Vi møder også sammenhænge og helheder, der er forflygtiget eller helt forsvundet i vor fragmenterede og uforudsigelige verden. ●

1. Marit Benthe Norheims værker i det offentlige rum og hendes andre skulpturelle arbejder - fra hendes debut til 2005 - er behandlet i bogen *Billedkunstneren Marit Benthe Norheim*, Kbh. Thaning og Appel, 2005.

Bogen rummer interview med Marit Bente Norheim af kulturkonsulent Thomas Østergaard og artikler om hendes kunst af kunsthistorikerne, dr. phil. Jorunn Veiteberg og dr. phil. Else Marie Bukdahl

2. Anette Østerby, «Introduktion» til kataloget til udstillingen City Space. Skulpturer og installationer udført til København 96, Kbh, 1996, p. 18.

3. Se www.kunstkritik.no

4. På hjemmesiden til Stavanger 2008 Europæisk Kulturhovedstad bliver rejseruten hele tiden ajourført. Se: www.stavanger2008.no